

Salnaməyə çevrilmiş ömür

Cabbar Yolçu oğlu Abdullayev 16 mart 1936-cı il tarixdə Füzuli rayonunun Arış kəndində anadan olmuşdur. O, 1953-cü ildə Füzuli rayonunun Qarğabazar kənd orta məktəbini bitirmişdir. 1955-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutuna daxil olmuş, 1960-cı ildə həmin institutun fizika-riyaziyyat fakültəsini bitirmişdir. 1960-1965-ci illərdə Zəngilan rayonunda fizika-riyaziyyat müəllimi kimi çalışmışdır. 1965-1972-ci illərdə Jdanov (indiki Beyləqan) şəhər 1 sayılı orta məktəbində fizika-riyaziyyat müəllimi işləmişdir. 1972-1992-ci illərdə Füzuli rayon Zərgər kənd orta məktəbində fizika-riyaziyyat müəllimi işləmişdir.

Bacarıqlı və istedadlı müəllim olan Cabbar Abdullayev 5 yanvar 1977-ci il tarixdə Azərbaycan SSR Maarif nazirliyi tərəfindən "Qabaqcıl maarif xadimi" döş nişanı ilə təltif edilmişdir. 20 iyul 1987-ci il tarixdə o, "Metodist müəllim" fəxri adına layiq görülmüşdür. Respublikanın əməkdar müəllimi olan C.Abdullayev işlədiyi müddətdə dəfələrlə Azərbaycan SSR Maarif nazirliyinin fəxri fərmanları ilə təltif olunmuşdur.

1990-cı ildən Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda hərəkətə qoşulan, az müddət içərisində Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Füzuli rayon təşkilatının öncüllərindən birinə çevrilən Cabbar Abdullayev həmişə saflığı, hələdici vəziyyətlərdə düzgün qərarları ilə seçilmiş, başqalarına bir örnək olmuşdur. Cabbar Abdullayev 1992-ci ildə Füzuli rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Füzuli şəhəri üzrə nümayəndəsi vəzifəsində çalışmışdır. Bu vəzifədə də o, özünü təmiz və bacarıqlı bir işçi kimi göstərmişdir. O, 1992-1993-cü illərdə Qarabağ döyüşlərində fəal iştirak etmiş və bir neçə döyüşdə fərqlənmişdir.

Təcrübəli pedaqoq Cabbar Abdullayev 1993-2011-ci illərdə Salyan rayonunun Qaraçala inzibati ərazi vahidində yerləşən Şatırovka kənd əsas məktəbində fizika-riyaziyyat müəllimi işləmişdir. 2011-ci ildə, 75 yaşında fərdi təqaüdə çıxan Cabbar Abdullayev 31 iyul 2016-cı il tarixdə Bakı şəhərində dünyasını dəyişmişdir...

* * *

Cabbar Abdullayev 5 qız atasıdır. 19 mart 1967-ci il tarixdə anadan olan böyük qızı Gülnarə İrkutsk Dövlət Tibb Universitetinin məzundur. Ginekologiya mütəxəssisi olan Gülnarə hazırda Sabunçu rayonunda həkim-ginekoloq kimi fəaliyyət göstərir. 4 avqust 1968-ci il tarixdə anadan olan ikinci qızı Nərgiz Abdullayeva Rusiya Federasiyası Daxili İşlər Nazirliyinin İrkutsk şəhərində yerləşən Polis Akademiyasını (qırmızı diplomla) və İrkutsk Dövlət Texniki Universitetini bitirmişdir. Hüquq elmləri namizədi



və polkovnik-leytenantdır. Uzun illər Rusiyada DİN-nin cinayət axtarış sahəsi üzrə müxtəlif vəzifələrində çalışmışdır. Hazırda Rusiya Federasiyası DİN-nin Elmi Tədqiqat İnstitutunda aparıcı elmi işçi işləyir. 4 aprel 1970-ci il tarixdə anadan olan Təranə adlı üçüncü qızı İrkutsk Tibb Texnikumunun məzundur. Hazırda Sabunçu rayon doğum evində okuşer-ginekoloq işləyir. 26 dekabr 1978-ci il tarixdə anadan olan Fərqanə Abdullayeva texnika elmləri üzrə fəlsəfə doktorudur. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İnfomatika Texnologiyaları İnstitutunda baş elmi işçi vəzifəsində çalışır. O, həm də "Tomson" jurnalının elmi rəyçisidir. 13 yanvar 1981-ci il tarixdə anadan olan Aynurə adlı kiçik qızı Bakı Dövlət Universitetini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. Hazırda Füzuli rayonunun 48 sayılı tam orta məktəbində riyaziyyat və infomatika müəllimi kimi çalışır.

Əlbəttə, bu cür övladlara görə Cabbar müəllimə xoşbəx ata demək olar...

* * *

Cabbar müəllim haqqında keçmiş zamanda danışmaq, yazmaq mənə çox ağırdır. Onunla bağlı mənəm xeyli, bəlkə də bir kitablıq xatirələrim vardır. Ölümündən artıq bir neçə həftə keçsə də, o böyük insan və şəxsiyyət hələ də sanki gözələrimin qarşısındadır. Mən Cabbar bəyi şəxsən 80-ci illərin sonlarında tanımışam. O, bütün varlığı, vücudu ilə doğma yurda, müqəddəs Qarabağ torpağına bağlı bir insan idi. Həmin ona hörmət və ehtiramla yanaşırdı. Bu hörməti, ehtiramı o, özü qazanmışdı. Cabbar Abdullayev bir həqiqət əşiqi, təmizlik və saflıq rəmzi kimi rayonda barmaq göstərilən

qayğıkeş bir ziyalı idi. Ulu Tanrı bu nurlu, işıqlı insandan heç nəyi əsirgəməmişdir - istedad, bilik, bacarıq, təşkilatçılıq qabiliyyəti. O, hər hansı bir yeniliyə qarşı özünəməxsus təəssübkeşlik nümayiş etdirirdi. Təsərrüfatı ən yaxşı kənd təsərrüfatı mütəxəssisindən belə yaxşı bilirdi. Füzuli şəhərindəki çox da böyük olmayan həyətyanı sahəsində nələr əkilib-becərməmişdi? Şəhər camaatı bunu çox yaş bilirdi.

Çoxlarının həsəd apardığı qəribə bir xarakterə malik idi Cabbar müəllim. Heç kim xətrinə dəyməzdi; hamının xətrini əziz tutardı. Elə bu səbəbdən də onu tanıyan hər kəsin yanında xətri çox əziz və hörmətli idi. Yaxşı tar çalmağı vardı. Tanı ustad tarzenlər kimi dilləndirirdi. Etdiyi yaxşılıqları heç vaxt üzə vurmazdı. Çətinə, dara düşənlərə yardımçı olmaqdan, elələrinə ağıllı məsləhətlər verməkdən zövq alırdı. Başqasının kədərinə öz kədəri, sevincinə öz sevinci hesab edirdi. İnsanların ona olan hörməti də bəlkə elə bundan qaynaqlanırdı.

Həm nüfuzlu bir müəllim kimi, həm də təşkilatçılıq bacarığı olan təcrübəli bir insan kimi gəncər və yaşlıları arasında sayılıb-seçilirdi. Xoşbəxtəm ki, aramızda 27 yaş fərqi olsay da, bu zəngin həyat təcrübəsinə malik olan təvəzökar insanın müasiri olmuş, onun dəyərli məsləhətlərindən bəhrələnməmişəm. Cabbar müəllimə həmişə özünə və başqalarına qarşı tələbkərlilik, hörmət, ehtiram, ciddilik, əyilməzlik, əqidə uğrunda dönməzlik, çalışqanlıq görmüşəm.

Qarabağ səmasını qara buludlar bürüyəndə, erməni silahlı birləşmələri müqəddəs torpaqlarımıza basqınlar edəndə Cabbar müəllim də könüllü olaraq oğlu yerində, nəvəsi yaşında olan gənclərlə döyüş bölgələrinə gəlmiş, necə deyirlər, gecəli-gündüzlü səngər həyatı yaşadı. Onun üçün ən əziz səngərlər doğma Arış kəndinin üstündəki səngərlər idi. Mən də onunla bir neçə dəfə həmin səngərlərdə olmuşam. Bu səngərlərin qarşı tərəfində ermənilərin yaşadığıları Məlikcan, Xırmancıq, Bulutan kəndləri yerləşirdi. Ermənilərlə həmsərhəd olan kəndlərin hər hansı birində vəziyyət gərgin şəkildə alardisa, Cabbar bəy tez həmin yerə gəlirdi...

9 dekabr 1991-ci il tarixdə Füzuli şəhərinə xəbər yayıldı ki, erməni silahlı dəstəsi rayonun Divanalılar kəndinə soxularaq 16 nəfəri girov aparmışlar. Girovlar arasında qadınlar və azyaşlı uşaqlar da vardı. Həmin vaxt şəhərdə kütləvi mitinq keçirilirdi. Cabbar bəy də daxil olmaqla bir qrup adam təşəbbüs qaldırdı ki, bir neçə yüz adamlı Divanalılar kəndinə getmək gərəkdir. Əksəriyyəti gənclərdən ibarət olan 200 nəfərə yaxın adam avtobuslara, minik avtomobillərinə doluşaraq kəndə gəldik. Kənddən bir qədər yuxarıda ermənilər özlərinə güclü

səngərlər düzəltdilər. Füzuli rayon milis şöbəsinin xeyli əməkdaşı da burada idi. Artıq toran qovuşurdu. Qərara alındı ki, yubanmadan erməni səngərlərinə hücum edilsin. Cabbar müəllim də mənəm kimi silahsız idi. O, birdən nə fikirləşdisə, məndən 3-4 metr aralanıb, çıpaq bir ağacın təxminən 80-90 santimetrlik yoğun bir budağını qırırdı. Mən onun niyə belə etdiyini soruşduqda o, mənə: "ermənilər qaranlıqda uzaqdan elə biləcəklər ki, mənəm də əlimdə silah var" - dedi. Biz də - bir neçə gənc onun kimi etdik. Əlbəttə ki, silahlı əsgərlər, milisler bizdən bir qədər irəlində gedirdilər. Ermənilər uzaqdan bizim onlardan ən azı 4 dəfə çox olduğumuzu görüb, danışqlara zəvilik verdilər və çox keçmədi ki, həmin girovlar azad olundu. Bu işdə Cabbar müəllimin müstəsna xidməti vardı. Düşmənin hücumları zamanı dəfələrlə mən onun mərdliyini, yaşına xas olmayan çevikliyini, cəldliyini şahid olmuşam. Ümumiyyətlə, o, çox böyük bir patriot idi. Ən böyük arzusu otaşlı-butaşlı Azərbaycana bütöv, birləşmiş görmək idi...

Cabbar bəy 1992-ci ildə Füzuli şəhər sovetinin sədri vəzifəsində işləyəndə döyüşlərdə ermənilərə qarşı iştirakı ilə bərabər, düşmənin mermilərindən dağılmış evlərin, inzibati binaların, yolların bərpasına da xüsusi fikir verirdi...

Uşaqlıqda nə vaxtsa oxumuşam ki, ərəb sözü olan Cabbar adının mənası "qüdrətli", "qadir" deməkdir. Məhz bu anlamda doğrudan da Cabbar adı ona çox yaraşırdı. Sözüün əsil mənasında o, çox şeyə qadir olan qüdrətli bir şəxsiyyət idi. Belə bir deyim var:

*"Dünya bir pəncərədir,-
Hər gələn baxar, gedər".*

Necə də gözəl deyilmişdir. Bəli, yer üzünə milyardlarla insan gəlib-gedir. Hər bir kəs bu "pəncərədən" boylanır, baxır, gedir. Allah hərəyə də bir ömür verir. Fərqi yoxdur; uzun və ya qısa. Əsas həmin ömrü necə yaşamaqdır. Ömürlər də müxtəlif olur. Elə ömürlər var ki, heç gəlişi ilə gedişinin, varlığı ilə yoxluğunun fərqi bilinmir. Nə yazasan belə ömürdən?.. Elə ömür də var ki, salnaməyə çevrilir, cild-cild kitaba sığır; heç vaxt unudulmayacaq Cabbar Abdullayev ömrü kimi - özünəməxsus həyat dəst-xətti olan bütöv bir şəxsiyyət ömrü. Cabbar Abdullayev onu tanıyanların, sevənlərin ürəklərində saflığın, təmizliyin bariz nümunəsi kimi daim yaşayacaqdır...

Allah ona rəhmət eləsin! Ruhu şad olsun!

**Nazim Tapdıqoğlu (Vəlişov)
tarixçi, tədqiqatçı, şair, publisist,
"Qızıl Qələm" mükafatı laureatı**